

Buktató sinek

A teherszerelvényeket tavaly kilitították a városi vilamosvasút vonalairól. Így például funkcióját veszítette a Felső Tisza-parton levő iparvágány is, amely a falemezgyári telephez kanyarodott át a Molnár utca torlatánál, majd tovább haladt a kerítés mellett egészen a gyárkapuig. Itt megszűnt a vagonrakodás és eltűnt egy közlekedési akadály is.

Egy baleseti forrás azonban megmaradt — a Molnár utcánál: a ferdén áthaladó sín pár a kerékpárosok buktatója még ma is. Az elmúlt héten négy ember terült el az úttesten, mert a kerék beszorult a sínek közé. Horzsolás, kéztörés, lábtörés, de lehet komolyabb is a baleset, hiszen a kerékpárosok mögött gépkocsik rohannak.

Az igaz, hogy a kerékpáros — legalábbis, aki nem tud biztonságosan áthajtani a síneken —, leszállhat a nyeregből és átsétálhat azon a veszélyes néhány méteren. Igaz, igaz, de akár fel is szedhetné az átfutó sín párt, hiszen arra ott semmi szükség. Már csak azért sem lehet rá szükség, mert a továbbhaladó pályát felszedték, csak éppen azt a tízhúsz métert nem, amely a következő úton halad át.

G. I.

Jön a Coca-cola

A Magyar Lektoripari Vállalat tevékenységéről számolt be keddi tájékoztatóján Kelemen György vezérigazgató.

Elmondotta egyebek között, hogy a likóripár — profiljától eltérően — egy teljesen szeszmentes termék, a Coca-cola gyártását kezdte meg, az új gyártmány amerikai licenz, eredeti recept és külföldi technológiai előírások szerint készül. A világon 134 országban mintegy 1800 gyár készít hasonló eljárással naponta 96 millió palack ilyen üdítő italt.

Eltűnt egy színpad?

Ne tessék izgulni: nem bűnügyről lesz szó. A színpad, amelyről beszélnek, fizikai valóságában megvan, senki nem lopta el deszkáit, gerendáit, festékszagú kulisszáit. Egy érdemes vállalkozásról, a szegedi középiskolás műkedvelők városi fórumáról, a nagyműtű Fialatok Irodalmi Színpadáról van szó.

Hétfőn este plakátok és meghívók invitáltak új bemutatójukra a színpad otthonába, a Móra művelődési házba. A program két egyfelvonásost ígért: egy *Mortimer* és egy *Mrozek*-darabot. Szünetig minden a meghirdetett terv szerint történt. Az angol író kitűnő egyfelvonásosát *Csernák Árpád*, *Pusztaszeri Emília*, *Óze Éva* hangulatos előadásában mutatta be. Ezután azonban indoklás nélkül közölték, hogy a Mro-

Tizedik évében a Szabadtéri

Jubileumi számvetés

A szegedi játékok minden nyári hónapja, szezonya alatt egy évet öregszi. Az idei, július 20-i fanfárok azt mondják: tíz éve szólaltunk itt meg először a közönségnek; augusztus 20-án pedig már tíz befejezett esztendő hírért harsogják. Akárhogyan kezdjük tehát a számítást, mindenképpen jubileumi éve, jubileumi szezonya az idei nyár a Szegedi Szabadtéri Játékoknak. S ennyi idő után szokás összegezni, számvetést készíteni. Mi is történt egy évtized alatt?

Meteorológiai szerencse

A számok sohasem abszolút véglegesek. Reménykedjünk hát most is a meteorológiai szerencsében, s kockáztassuk meg, hogy a jubileumi évben is minden a program szerint halad. Akkor már tíz kerek esztendő gyorsmérleget is megvonhatjuk — nagyobbrészt utólag, egy szezont pedig előre.

Legtöbbet a műsor mond. A felújítás éve, 1959 óta nyolc operát tűztek műsorra. Közülük öt nyár szabadtéri színlapján szerepelt a Hunyadi László és 13 este volt műsoron. A Bánk bán-nak ez lesz a negyedik szezonya, s egészen közel zárkózik a Hunyadihoz: az ideiekkel együtt 11 előadással szerepel a statisztikában. Már ez a két adat is mutatja, hogy a szabadtéri játékok legnépszerűbb szerzője Erkel Ferenc. Hiszen ha ide számítjuk még a Brankovics Györgyöt is a maga 3 előadásával, Erkel operái már is a tízévi operaelőadásoknak több mint felét, 27 előadást jelentenek. Hasonló „karriert” ezen a színpadon csak az Aida futott be, amely idei négy előadásával már ugyancsak tizenegyszer ismétlődik a műsorban. Az

52 operaelőadás a Trubadúr 3, a Faust 3, a Don Carlos 3 és a Turandot 4 előadásával lesz meg.

E számokból kiolvashatjuk, hogy a játékok valódi, szinte legalkalmasabb műfaja az opera, hiszen a tízévi programnak közel egyharmadát foglalja le.

A daljátékok sora szegényebb ugyan, de előadásai száma nem sokkal marad el így sem. Az ismétlődő vagy csak egyszer szerepelt daljátékokból 43 előadás jön ki augusztus 20-ig. Közöttük a János vitéze a pálma, amely az idén harmadszor kerül színre, s a terv szerint már 14 előadással fogjuk jegyezni. A Cigánybáró 9, a Hártya János 7, a Csinom Palkó 5, a Vidróczy és a West Side Story 4—4 estét kötött le.

„Verhetetlen” Tragédia

Legnagyobb múltja mégis prózai előadásnak van a Dóm téri színpadon, s ez: Az ember tragédiája. A tíz esztendőből ötben bemutatuk, s előadásainak száma a felújítás óta eléri a huszonegyet! Ezzel abszolút és soha utol nem érhető hegemóniája van itt, hiszen egyetlen dráma sem versenyezhet és versenyezhetett vele. A Budai Nagy Antal háromszor, a Szentivánéji álmot négyszer, a Hamlet háromszor került színre.

Igen változatos a tíz esztendő balettprogramja. Minden évben más és más volt a táncművészet kedvelőinek az ajándék. A megnyitás évében az Eszmeralda, 1960-ban a Jeanne d'Arc, egy évre rá a Kövirág 3, illetve 4—4 előadásban, szovjet vendégegyüttesekkel. A Párizs lángjait 3 estén játszotta a Magyar Állami Operaház balettkara, a Fából faragott királyfi a Johanna a máglyán című oratóriummal egy műsorban ugyancsak 3 estén szerepelt. Az Otello és a Gorda a grúz balett vendégjátéka volt 2—2 előadásban, s négy estén láttuk

vendégül a Mojszejev-együttest. A 28 balettest a rigai vendégművészek idei három Hattyúk tava előadásával kerekedik ki.

Ötödös lép fel a Magyar Állami Népi Együttes, s két záróelőadásával a legtöbbet vendégszereplő együttes címet szerzi meg: összesen nyolc előadásával előzi a hét estén szerepelt Sztanyiszlavszkij—Nyemirovics Dancsenko balettszínházat. Ez azonban csak formális, mert teljes összegezésben tancban a szovjet balettegyüttesekkel senki sem versenyezhet: a tizedik esztendő 3 előadásával együtt inamár 22 szegedi balettest sikere fűződik nevükhöz.

A százötvenedik

Ha már fölkapunk a számok lovára, nyargaljunk velük még egy keveset! Erre a szezonnra esik a Szegedi Szabadtéri Játékok új évtizedének százötvenedik előadása — „előrejelzés” szerint ez a Hattyúk tava június 21-i premierje; de minden bizonyossággal az idei nyár második szabadtéri előadása. És az idei programban hangzik el az ötvenedik operaelőadás is. Ha az idő jó lesz hozzá, ezt a jubileumot az Aida augusztus 13-i bemutatóján ünnepelehetjük; de mindenképpen bizonyos, hogy Verdi operájának idei második előadásán, amennyiben a Bánk bán-ból nem marad „adósság”.

Ezek után a programból már csak egy-két szám hiányzik. A két hangversenyeset is bekalkulálva, s minden tervezett idei előadást hozzáadva a 148. előadással zárt múlt szezonnhoz: augusztus 20-án 164-et mutat már az összeadás! S miért ne hinnénk, hogy így lesz, mikor a meteorológiailag legkedvezőbb terminusba iktatták a játékokat. Eddig a meghirdetett előadásokból mindössze egy maradt el: elő miatti, s öt esetben történt műsorkorrigálás.

Talán nem lesznek unalmasak a további számok sem, melyek a látogatottságról, a nézőseregről beszélnek. A rekordév 1960 volt, 114 ezer nézővel, s ezt igen közelítette 1961, amikor 111 és fél ezer látogatója volt a játékoknak. A további évek nézőszáma: 1959: 74 és fél ezer; 1962: 80 ezer 764; 1963: 70 ezer 535; 1964: 58 ezer 847; 1965: 77 ezer; 1966: 77 ezer 100; 1967: 86 ezer 665. Teljes pontossággal a 9 év nézőszáma: 750 ezer 655. „Jósljuk” hát ehhez a sokévi átlagot 1968-ra: így minden reményünk szerint 830 ezer nézővel zárjuk a játékok első évtizedét!

SZ. S. I.

József élete

A Varsói Nemzeti Színház vendégjátéka

A Budapesti Nemzeti Színház sikeres külföldi vendégjátékait az elmúlt hetekben már a második külföldi testvérszínház viszonzozza. A Prágai Nemzeti Színház közel-múltbeli vendégjátéka után most a nagyműtű Varsói Nemzeti Színház — amely két évvel ezelőtt ünnepelte fennállásának 200. évfordulóját — lép fel négy estén át a budapesti Hevesi Sándor téri színházban. Három előadásban a lengyel irodalom atyjának nevezett Mikolaj Rej 16. századbéli szerző átdolgozott komédiáját, a József életét mutatja be, egy előadásban pedig Rolf Hochhuth-nak világszerte feltűnést keltő drámáját, A helytartót, amelyet a magyar közönség tavaly a budapesti Thália Színház előadásában ismerhetett meg.

A budapesti közönség nagy érdeklődéssel fogadta a legjelentősebb lengyel színház társulatát, amelyet eddig már több mint 20 vezető európai színház látott vendégül. A színház élén az a Kazimierz Dejmek áll, aki korábban egyik szervezője és első igazgatója volt a Lódzban, Szeged lengyel testvérvárosában 1949-ben megalapított Új Színháznak. Az ő nevéhez fűződik a lengyel színházi életben, különösen a Varsói Nemzeti Színházban az ó-lengyel dráákat felújító irányzat meghonosítása és sikeres adaptálása a mai színpadra. Ezek közé tartozik a most fővárosunkban látott József élete is.

Erről a valóban különös hangulatú és sajátos felfogású darabról a színpadon azt olvashatjuk: „Moralitás négy énekben, sok világi komédiával és tanulsággal.” Az eredeti mű elsősorban moralizáló szándékkal, de a 16. századi népi színjátszás vas-kosságát sem kerülő hangvételrel, sőt nagy realiztikussal erővel viszi színre a bibliai Józsefnek, Jákob hetedik és egyben legkisebb fiának jól ismert történetét. Az egyébként sem szolgai módon követett elbeszélést azonban színes kiegészítésekkel, közbekelt humoros jelenetekkel tette változatossá. Ez utóbbit fokozta még tovább az átdolgozó Dejmek, aki a humort és a realitást helyezte előtérbe. Az eredeti mű drámaiságát egyébként azzal hozta erőteljesebben felszínre, hogy a kissé bőbeszédű művet egyharmad-

ra rövidítette és a mintegy 6 ezer verssorból csak 2 ezret tartott meg, amellyel viszont dinamikusabbá, drámaibbá tette a korabeli szöveget. A mostani mű erkölcsi tanulsága tulajdonképpen magára Józsefre összpontosul, aki belső erkölcsi erejével egyszerű, csaknem naivitásig tiszta becsületességével győzedelmeskedik a gonoszágokon, börtönön, halálon — a mesék világában szokásos körülmények között.

Az előadásra is ez a bájos, egyszerű népi humor, pajkos és ugyanakkor biblikusan mesés atmoszféra jellemző, amely karakterisztikusan viseli magán a középkori lengyel színház kultúra jegyeit, értékeit, miközben modern drámai törekvéseket csillant meg. Az izléses népi játékok hangulata él a színpadon és ehhez pompásan járulnak hozzá Andrzej Stopka díszletei, a hozzá igazodó jelmezekkel, amelyek mintha egy üttört-kopott falusi templom aranyozott szentjeit, figuráit kelténék életre, egy 400 évvel ezelőtti lengyel nemesi udvarház keretel között. A biblikus mese, a népi képzet és a mű szellemének nagyszerű találkozása ez. Szinte minden ehhez alkalmazkodik a két részben bemutatott előadásban. A szellemes dialógusokat kedves kórusok fogják egybe, kapcsolják össze, balett, pantomimszerű játékok, szöveg nélkül is kifejező mozgások, élőképek beállítások sokasága színezi, magyarázza, olyannyira, hogy a lengyelül egyáltalán nem tudó néző is mindent megért és kellemesen szórakozik az imponáló gördülékenységgel pergő zenés, énekes, népi táncle-mekkel ötvözött kedves előadáson.

A szereplők sokaságából nemcsak a címszerep fontosságát kiemeli, hanem azért is, mert sokáig emlékezetes marad naivan közvetlen, izléses, karakterisztikus játéka, megnyerő szerepformálása. Az elismerés azonban az egész együttest is méltán megilleti, mivel valóban mindenki — mint mondani szokás — a helyén van, kiválóan illeszkedett bele a moralizáló komédia szellemébe, hogy az átdolgozó-rendező szándékának megfelelően hangolja össze a XVI. századi játékokat, a mai színpadi izléssel és törekvésekkel.

Lőkös Zoltán

Onczay Csaba gordonkaestje

„Szív”-hírek

A végéhez közeledő hangversenyévd nagy eseménye volt Onczay Csaba hétfői kamarastestje a konzervatórium nagyertermében. Néhány éve ebből az iskolából indult el s ma érett művészként ragadta el hallgatóságát. A fiatal, rokonszenves szerény gondolkas verbeli muzsikusz, aki a remekművek sorát szemünk láttára szinte újjáalkotja hangszere. Felkészültsége, technikai tudása csak segíti előadásának tartalmasságát. Semmi felesleges külsőség, minden hang a mélyből fakad és a hangszínek varázsával helyezkedik bele az összképbe. Szűcs Lórántban tökéletes társára talált, aki egyformán elmélyült zongorapartnere a szonátákban és zenekart pótló, remekló kísérő a Dvorak versenyműben.

A műsort Bach D-dúr szólószerzésének Preludiuma nyitotta meg, amelyet a mű-

vész a maga gyönyörűségére megismételt, kicsiszolva néhány részletet. *Francœur E-dúr szonátája* a clavicin finom csengésével a gordonkát is ebbe a sajátos világba ültette át egy sor technikai bravúrral. *Beethoven ritkán hallott C-dúr duoszonátája* a hangverseny zeneileg legkiegyensúlyozottabb teljesítményének tűnt. *Debussy kései Szonátája* megérezte századunk kamarazenéjének hangulathullámszárait az előadók roppant érzékeny vibrálásaiban.

A *Dvorak h-moll verseny* még zenekar híján is teljes illúziót keltett a romantika hangzaspompájával.

Szatmári Géza

SZERDA,
1968. MÁJUS 15.

Béreljen:

Takarításhoz falfestőhengert, korongecsetet, 6—8 fokos létrát, padlókefét, porszívót a
BELKERESKEDELMI KÖLCSONZÓ VÁLLALATTÓL.
Szeged, Mikszáth K. u. 12. Nyitva: mindennap: 7—17-ig. Telefon: 140-88.

S. 180 066

Termelők. figyelem!

Gyümölcsfa-permetezést és vegyszeres gyomirtást vállal korszerű növényvédő szerekekkel a Szegedi Általános és Fogyasztási Szövetkezet. Szt. István tér 4. Telefon: 14-092.

S. 180 011

Ö. L.

DEL-MAGYARORSZAG 5